

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ
СОЮЗІВ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.



ТРИ ЦЕНТИ. РІК XII. Ч. 92. Джерси Сіті, Н. Дж., субота, 22 квітня 1933.

VOL. XII. No. 92. Jersey City, N. J., Saturday, April 22, 1933.

THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ ВАЛЮТОВИМ ДИКТАТОРОМ

ВАШІНГТОН. — В сенаті предложив сенатор Томас з Оклахоми поправку до фармерського допомогового законопроекту, яка дає президенту Рузвельту диктаторські права щодо способів, якими можна піднести ціни на товари.

Президент мотиме допустити до збільшення кредитів до суми \$3,000,000,000, а якщо це не допомагало, то мотиме зарядити видачу нових паперових банківотів, теж до висоти \$3,000,000,000. Крім того президент зможе приймати від держав сплату довгів у срібні, до висоти \$100,000,000.

Це є те, що називають контрольованою інфляцією.

НЕБУВАЮЩИЙ РУХ НА НЮЙОРСЬКІЙ БІРЖІ.

НЮ ЙОРК. — В четвер продано на ньюйорській біржі за один день 7,127,000 шерів. Такого обороту не було на біржі від травня 1930 р.

Закуповують вартісні папери головною темою, що рахуються з тим, що вартість долара буде спадати через інфляцію.

СКІЛЬКИ ВАРТУЄ ТЕПЕР ДОЛЯР?

НЮ ЙОРК. — У порівнянні з французьким франком американський долар вартує тепер тільки \$6.87 центів. Вартість франка, як і інших чужинських грошей, підніслася в останніх двох днях дуже високо.

ПЛЯНИ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШІНГТОН. — Президент домагається від конгресу спеціальних повноважень тому, щоб має вільну руку вибирати з різних конгресових плянів те, що є найліпше. Він не хоче зв'язувати собі рук якимсь одним пляном, але думає знайти шлях до розв'язки економічного хаосу в компромісовий спосіб, беручи з кожного пляну те, що вважає найкращим.

МЕК ДОНЕЛД ЗАКЛОПОТАНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Англіський прем'єра Мек Донелда привітали 19 гарматних вистрілів, коли він виступив на американську землю. Він приїхав на конференцію з президентом, але застав тепер цілком іншу фінансову ситуацію в Америці, ніж та, з якою він вийшов з Англії. Тому, заки побачився з президентом Рузвельтом, він буде мати довшу балячку з англійським амбасадором, щоб дізнатися, що це сталося в Америці.

НЕ ВИКРУТИВСЯ ВІД КАРИ.

НЮ ЙОРК. — Клерк Джеймс Мек Кормік, котрий давав шлюбні й побави при тій нагоді за два роки подарунки на суму \$69,000, зівстав покараний чотирисючому тюремно й грошовою карою в сумі \$15,000. Кару наложено за те, що він не заплатив дохідного податку від побраних дарунків.

ДУМАННЯ ЦЕ ЕЛЕКТРИЧНИЙ ПРОЦЕС, КАЖЕ ВЧЕНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Джордж В. Край, директор Клівлендської Клініки, говорив у „Нью Йорк Юніверситі“ на тему людського думання. Він доказував, що думка є продуктом електричності, витвореної матерією.

ЗДЕРЖУЮТЬСЯ З КУПНОМ І ПРОДАЖЕМ.

НЮ ЙОРК. — Великі промислові й купці не знають, що тепер робити. Одні бояться продавати, а другі купувати, бо не знають, яка буде за кілька днів вартість долара. Всі рахуються з тим, що ціни на товари підуть вгору.

ЗАЛКАВОВА СИСТЕМА.

НЮ ЙОРК. — Томас Лемонт, партнер Моргана, признає, що Америка має дуже залу банкову систему. Кажє, що ніде в світі не господарять так зале валютно, як в Америці.

ХОЧЕ ВИПУСТИТИ НОВИХ БАНКНОТІВ НА \$8,000,000,000.

ВАШІНГТОН. — Сенатор Мек Аду предкладає плин видачі нових банківотів на суму вісім біліонів, щоб зліквідувати ними всі довги, які повинні бути сплачені в найближчих роках. Він каже, що видача тих банківотів улекшить кредит, а тимчасим піднісється промислова активність краю.

ПРОТИ МІНІМАЛЬНОЇ ПЛАТНИ.

ВАШІНГТОН. — Американська Федерация Праці є проти того, щоб законною дорогою нормувати мінімальну заробітну платню. Вона каже, що та мінімальна платня стала би в короткі часи максимумом.

ЗБРОЙНА СИЛА, ЧИ РОЗУМОВАННЯ?

ПРІНСТОН (Нью Джерси). — Щоб довести до міжнародного порозуміння й усунути збройну силу як спосіб поладжування міжнародних конфліктів, треба взятися жінкам за поєсередництво й доказати, що ті конфлікти можна розв'язувати розумованям. Так каже д-р Мейрі Вул, президентка „Мавгт Голіок Каледж“.

КРИВІВІ ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЗАВОРУЖЕННЯ.

Як повідомляє ПАТ, у декілька містечках близькошнього воєводства члени „Обозу Великої Польщі“ приготували на широкі розміри протикідацькі заворушення, які адміністраційна влада завчасу зліквідувала. В Раданові, шучинського повіту, прийшло з того вприводу до сутички з поліцією, що арештувала 9 агітаторів. Юрба, узброєна плянами, обступила під проводом членів ОВП постероку протіїв їй зажадала, щоб арештованих випустили. Диставши відмову відповілі, многолюдна гурма кинулася на громадський арешт, знищила його й випустила арештованих. Описля почала грабнати жидівські крамничі й бити шибви в жидівських домах. Поліцію, що хотіла тому перешкодити, обкидали камінням, причому впади кільканадцять револьверових стрілів, ранили кількох поліцейських. Тоді поліція вжила пальної зброї, наслідком чого дві особи впади трупом, а три потерпіли рани. Арештовано 25 осіб; решта людей розбігалася.

На місце кривавих подій прийхав прокуратор окружного суду з Ломжі й поліційна влада.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ БУВШИХ ЧЕРВОНОАРМІЙЦІВ.

З весною к. р. в містечках біля польської границі радянська влада поселить 2,750 нових осадників, бувших червоноармійців. Перша партія поселенців приїде з початком квітня к. р., щоб обити призначені для них земельні господарства.

РОЗВ'ЯЗАННЯ „ОБОЗУ ВЕЛИКОЇ ПОЛЬЩІ“ В ЦІЛІЙ ПОЛЬЩІ.

Міністр внутрішніх справ видав розпорядок, який розв'язує організації т. зв. „Обозу Великої Польщі“ в цілій Польщі. В мотивах розв'язання говориться, що досі уряд відносився з толеранцією до акцій ОВП, викликуваних безпильними ексцесами, ширеним расовою й партійною ненавистю, а розв'язував лише проміжнові організації, як теж проміжнові репресії супроти поодиноких осіб. Однак останні події в львівському воєводстві та в білостоцькому й краківському округах виказали, що дальше існування ОВП загрожувало спокоєви в Польщі.

МОРАТОРІЯ В РУМУНІИ.

Румунський уряд уже два роки носить за законом про конверсію й ніяк не може дійти до того, щоб предложити його парламентові. А це передерже населення думати в дождях — проголошено тимчасову мораторію, на підставі якої не можна до кінця 1933 р. переправляти евакуйції за довги.

НЕЗВИЧАЙНА ОПЕРАЦІЯ.

Велике заінтересування в науковому світі викликала операція, dokonana на 12-літньому хлопчині в Ліль (Франція). Хлопця, що нарікав на внутрішні болі, впривили проміжники Рентгена й виявили в його шлунку наріст, який після операції показався головною дитиною, що мала нормальні форми й пізніше підлягала формованні пізніше. Хлопця, а навіть вождів, після операції почувались добре. Вирвану голову передали до університетської лабораторії в Ліль.

ЗДОБУТКИ УКРАЇНСЬКОЇ ТЕХНІКИ.

Український інженер Метиславський, що працює в одній харківській фабриці цукру, винайшов простий і дешевий спосіб, як відбирати клас цукрови, що його добувають методом Бергюса з деревної маси. Річ у прикладних звичайних електроніях, що, розкладаючи клас, дає рівночасно чистий цукор.

Інститут Праці при Українському Комісаріаті Праці виробив нову методу розсадування вугля в копальнях, що заступає динаміт звичайною водою. Набій у формі металевого вальця має воду й огріває, який внаслідок перепливу через нього електричної струї тисне воду на пару високого тиску, котрий знову розсадує скалу. Нова метода дає 25 проц.ощадностей у порівнянні з динамітовим методом і має неопінене значіння з огляду на повну безпеку підчас праці. Водні нарізи, названі „гидроксами“, виробляють уже масами і їх будуть уживати в усіх радянських копальнях.

Другий український інженер, Епіфанія, винайшов і сконструував новий тип машини для улаштування хідників у копальнях. Нова машина зуміє очистити пил вивиху й збудувати двометровий відстійник хідника за 40 хвилин.

БУНТ ПОЛКУ ЧЕРВОНОЇ АРМІИ.

Японська преса повідомляє, що недавно збунтувався 55 полк червоної армії, який є розквартирований на совітсько-маньчжурській границі. Причиню бунту було лише відхилення військ і невиплачування платні вприводу трох місяців. Ряд інших полків заявив свою симпатію супроти збунтованих військ. Бунт зліквідували відділи ГПУ.

НАГЛИЙ СУД ЗА ГРАБУНОК.

На Герша Воляфа, купця з Дмитрович під Львовом, напад на дорозі Василь Пелехатий з Чечикова „і, стерорювавши його, відобрав йому готівку 50 злот. Підомлена при ньому поліційна арештувала грабника, а львівська прокуратура наказала нагале дохоложення в тій справі. Можливе, що Пелехатий стане перед нагам судом.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ РАЙ.

Голод усеюди росте. В Москві на Сухарівській можна дістати „зипі долі“ кілограм масти за 70 рублів. Не треба забувати, що платня рідко перевищує квоту 400 рублів. Одиною жорубою й думкою московських мешканців є, як дістати продукти й паспорт. Висилання з Москви на провінцію ведеться тепер поступенно, по кільках тисячах людей тиждень. На виїзд лишають 10 днів. Перед виїздом, на 24 години приходить агент ГПУ, щоб переконатися, чи призначений до висилки пригатовився до виїзду. В назначений день мусить висеселити „добровільно“ виїхати, бо в противному випадку арештують його з рідними й виселяють його на Сибір.

Численні є теж „салати“ в решті ГПУ, а решту звичайно цілу „радіо“, а не одного члена. Питавте, де з золото чи валюта, а описав або випускав, або виселяють на заслання. Тим, що виходять на волю, кажуть держати язык за зубами й не говорити, де вони в останніх днях були.

ПРОБЛЕМА ОСУЩЕННЯ ПОЛІССЯ.

В травні к. р. збереться спільна конференція „Української й Білоруської Академії Наук“ у справі осушення 5 мільйонів гектарів польських болот. На вересень к. р. передбачають скликати спільну сесію обох академій, щоб розглянути проекти „Великого Дніпра“.

„ТАРАС БУЛЬБА“ В ПАРИЖІ.

Опера „Тарас Бульба“, що йде тепер у париській опері „Опера Комік“ (другим оперним театром, поруч державного, що своєю назвою не має нічого спільного з „комічними“ виставами) має великий успіх, як і у 1919 р., коли вона поставила „Тарас Бульба“ у французькому перекладі не одна з найбільше поширених книжок славянських літератур між французькою інтелігенцією, вона має багато перагнівців, іди й колись її призначували на шкільні нагороди.

Композитором нової опери є Самуель Руссо, алібретто зладив Люї де Граммон. Це опера приємна, легка, але без сліду якихнебудь українських мелодій. С. Руссо — совійний професор консерваторії, що зручно використав впливи французьких композиторів, головньо Массенета, сим-там позначивши дещо від Мусоргського, Бородина та Римського-Корсакова. Основа опери: іричні любовні сцени та ексцези. Україна це все ще дає загалу Парижан таке далеке невідоме, як за часів Мазепи. Опера виведена прегарно з погляду інсценізації; костюми — як упевняє фахова критика — чудові, дорогі, з оригінальною матерією. Хата Тараса Бульби у середині є зразком модерної стилізації та незвичайно вистрої історична. Згідно зі старо-українською архітектурою.

Зате з духа Гоголя нема тут нічого. Польська панна називає алібретом... Ксеною і вона одягнена в російський „кокошник“! Хоч актори мають козацькі костюми й Тарас Бульба — козак як з образу Рєбіна, ді всієї неси могла би відбудувати і в Мексикі! Ввесь сюжет таких жагучих „екзотичних“ любовних історій знаємо добре з кіна: десь там ємо добре за шось покочав хтось кохав, виринуло непорозуміння й кохось закоханих роздівали й когось при цьому вбили. Справжня трагедія подвійної Гоголя цезля як камфора.

ДВОБИМ ЖІНОК.

В мадирській містечковій Керас відбувся цим дини двобій на шаблі між двома жінками: 49-літньою Єлизаветою Влогод і 28-літньою Вільною Блогод. Причиною двобою була заздрість. Майже 50-літня блондинка Влогод підозрювала свого мужа, що він кохався з п. Кот. Двобій скінчився смертю останньої. Секундантками були теж жінки.

ОГРАБИЛИ КАСУ.

З Надвірної повідомляють, що в часі неприємності бюрво-вій службовців у тартаковій фірмі „Польська Фореста“ якісь вломники розпорозили огневу тревалу касу й забрали готівку 30,000 злот., призначених на виплату робітникам.

РОСІЯ ВІДКЛИКАЛА З АНГЛІЇ СВОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ПРЕДСТАВНИКА

ЗВІЛЬНЕННЯ З В'ЯЗНИЦІ АНГЛІЙСЬКИХ ІНЖИНІРІВ ВІДНОВИТИ ТОРГОВЛЮ РОСІЇ З АНГЛІЄЮ.

ЛОНДОН (Англія). — Радянський уряд відкликав з Лондону свого представника в торговельних справах, Озерського. З ним виїздить до Москви також його обидва помічники. Інші члени торговельного представництва ще лишаються в Лондоні. Відкликання торговельного представника наступила після того, як англійський уряд повідомив радянського посла в Лондоні, Майського, що торговельне представництво тепер позовбавлене права дипломатичної недоторкваності.

Большевики дано до зрозуміння, що коли англійські інженери будуть звільнені з в'язниці, то тоді негайно буде знесена заборона на довіз радянського краму до Англії, а російсько-англійські торговельні відносини триватимуть далі на старих основах. Предсідник компанії Метрополитен-Віксер після до голови ВЛК-а Калініна, телеграму з проханням випустити з в'язниці Торнтонга й Мек Донелда та вислати їх до Англії. Компанія не думає припинити своєї діяльності в Росії, де вона вложила більше як два мільйони доларів своїх капіталів.

БОЛЬШЕВИКИ СПІДОВАЮТЬСЯ ВЕЛИКОГО ЗАСІВУ.

МОСКВА (СССР). — Большевики задоволені з засівної кампанії. Комуністичні газети подають, що вбійчому році засіяно вже втрое більше пиль, ніж їх було засіяно у тім часі минулого року. Разом з тим керуючі кола не задоволені, що засів значно відстає від наміченої програми.

Большевики сподіваються, що один добрий урожай збіжжя може значно змінити настрої населення в Росії й його відношення до комуністичної партії. Тому вони тепер надають більше значіння „посівному фронтові“, ніж усім політичним та шкідливим судовим процесам, які тепер відбуваються в багатьох містах Росії.

ДОЛЯР ДАЛІ ПАДЕ НА ЦІНІ.

ЛОНДОН (Англія). — Після заборони вивозу золота з Америки почалася фактична інфляція американського паперового долара, себто зниження його в ціні. На різних європейських біржах долар вприводу впаав трохи не на 20% його вартості, але під кінець біржевого дня він знову трохи піднісся в ціні.

Спад ціни американського долара викликав в Європі велике незадоволення, а подекуди й переполох. Населення старється тепер збуть з рук паперові долари. Торговельно-промислові кола Європи занепокоєні тим, що тепер на міжнародних ринках можуть з'явитися американські фабрики, які рахуючи на здешній долар, зможуть успішно конкурувати в ціні з європейськими фабриками.

ТА ШЕ НІХТО НЕ МАЄ ЯСНОЇ ДУМКИ, ДО ЧОГО ПРИВЕДЕ УРЯДОВА ІНФЛЯЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ДОЛЯРА Й ДО ЯКИХ РОЗМІРІВ ВОНА ДІЙДЕ.

Та ше ніхто не має ясної думки, до чого приведе урядова інфляція американського долара й до яких розмірів вона дійде.

СВЯТКУЮТЬ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ТІТЛЕРА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Прихильники Тітлера та члени його партії вприводу урочистих святкування 44-ліття народження канцлера. Цей день Німеччина святкувала так, як колись вона святкувала день народження свого кайзера.

Тітлер одержав багато різних подарунків та поздравлень. Подекуди навіть його бувши вороги поспішили писати свої поздравлення.

ГЕНЕРАЛ МА ЧЕН ШЕН У НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Сюди прибув із кількома генералами, жінками, дітьми та близькими оточенням китайський генерал Ма Чен Шен, який організував на півночі Маньчжурії повстання проти Японії та проти маньчжурського уряду. Японці кілька разів оголошували що Ма Чен Шена вбили японські війська.

Тепер виявилось, що він відійшов з недостатком своїх повстанців на радянську територію на Сибірі, а тепер їде через Європу до Китаю. В інтерв'ю з пресою Ма Чен Шен заявив, що він вертається зі своїми помічниками до Китаю, щоб знову йти на фронт проти Японії. Він певний, що Японці таки потерпіли поразку в Маньчжурії та в Китаю.

ІНТЕРПЕЛІАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ СЕНАТОРІВ У РУМУНСЬКОМУ СЕНАТІ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Український сенатор д-р Маєр-Михайлівський звернувся в сенаті до уряду з запитом, що він гадає зарядити в справі доказаних неправдивості, які були при події землі в Буковині, і де досі ще не закінчено аграрної реформи.

Сенатор д-р В. Залозецький висловив жадання, щоб уряд своїми евакуйціями не переслідував тих хліборобів, які не заплатили своєчасно чиншу за арендовані землі. Далі сенатор звернув увагу уряду на те, що в червоноцькому та сторожницькому повіті воєнні інваліди й удовищі вже шестий місяць не дістають урядової допомоги.

ПОЗІР!  НЮАРК, Н. Д.Ж., І ОКОЛИЦІ!  ПОЗІР!
ЗАХОДОМ ЧОМОРСЬКОЇ СІЧІ ПІ СОТНІ В НЮАРКУ
— вештовується —
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ  
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 23-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1933 РОКУ
В ГАЛІ СІЧОВИКИ, 229 SPRINGFIELD AVE., NEWARK, N. J.
Початок у годині 12 вечір.
ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.
В імені "Бейсбол Тім" Чоморської Січі запрошує
улюблені Українці з Ньюарку й околиць взяти чисельну участь
в тім підприємстві на котрім буде багато несподіванок. На
цім бачи будуть присутні Комішнєнери міста Ньюарку.
За добру забаву ручить
КОМІТЕТ.

ПОТРІБНО
КІЛЬКА МУЖЧИН АБО ЖЕНЩИН,
з грошми і безстрашних, на співпрацю
в бюрі виміни і продажі бізнесів, до-
мів і фарм. Піндліс можуть заробити
по \$1,500 і більше першого року.

НАХОДА,

(Apt 18)
524 E. 12th ST., NEW YORK, N. Y.

НА ПРОДАЖ ФАРМА 100 АКРИВ

дім 7 кімнат, добра пивниця, 1933

бота коло сценерії: куліс
робив п. Лука Кравчишин, а
сценерії малював п. учител
Йосиф Буката. Тепер до пред
ставлень є прекрасна сільськ
хата, богата палата і вільна о
колиця, яка представляє укра
їнське село. Тепер аматорськи
краще може давати різн

Хор Боян є під проводом д

рієнта п. М. Букати. Хор
добре вишколений, знає бага
то добірних красних пісень.
Всі концерти, які хор давав

Буката перебуває в Карнегі

От таку працю веде хор Б

ян і аматорський кружок
и, Карнері. Та щоби хто не д
па- мав, що українська громада

од- Карнегі спить сном блаженний
звучу то подаю цей короткий звіт
Га- праці хору й аматорської
ро- кружка.

не-
ной

Стефан Ялечко,
член аматорського кружка

ан-

МІТІНГІ ВІДДІЛІВ У.Н.СЮЗ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. Св. Володимира, від. 105, повідомляє своїх членів, що мітинг відбудеться дня 23-го квітня, коли він має бути 16-го квітня.

кштію, котрий мав бути 10-15 капіт, котрий не відбувся з причини Великих Свят. Проситься довгуюч членів вирізнати свій довг, аби

бути суспендованими, хто не год
заплатити свого довгу то пехай в
міння свою стару грамоту на нову
тоді може здати собі познати

Місцева каса вичерпана і вкладок неплачених членів більше не може вислати. — Павло Козмарський

предс.; Стефан Крайник, кас.; Стеф
Борис, секретар.

ПОЛЯКИ ПРОТЕСТУЮТ.

Як відомо, паранський уряд уневажнив контракт з польським Колонізаційним Товариством.

риством у Варшаві, силою к-
того Товариство дістало бу-

80 тисяч гектарів землі під
колонізацію. Причина унев

жнення контракту є недоде-
жання умов польським Тов-
риством.

Одна бразилійська газета Куритибі порушила тепе

справу колонізаційного польського Товариства на своїх сторінках. Це так розгніває

польську колонію в Бразил
що вона носиться з думко

вислати до редакції згадан
газети делегацію з протесто
проти опублікування згадан

які „понижають” польських представників і польську к

льонію.

(25)

7-13



1



потвора облеті-

Грідлі не встиг
таком убійк як

го головою вда-
пелер. Літак за-

Грідлі вистриб-

в голову й він
мність... Дале-

на Іванна з Зо-
двобій потвор.

побачила, що з
пала людина.

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".